

Nr. 27.
17.
desbr.

Yfirsetukvennalög.

Vjer Christian hinn Níundi, af guðs náð Danmerkur konungur,
Vinda og Gauta, hertogi í Sljesvík, Holtsetalandi. Stóræri, Þjettmerski.
Láenborg og Aldinborg.

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vjer staðfest þau með samþykki Voru

1. grein.

Sjerhverri sýslu landsins skal skipt í yfirsetukvenna umdæmi; ákveður amtsráðið, hversu mörg þau skuli vera í hverri sýslu, og hvað stór ummáls eptir tillögum sýslunefndarinnar.

Í hvert slíkt umdæmi skal, svo fljótt sem verða má setja eina yfirsetukonu og ska hún hafa bústað í því umdæmi þar, sem sýslunefndinni þykir henta.

Hver kaupstaður skal þar að auki hafa eina eða fleiri yfirsetukonur út af fyrir sig, eptir því sem bæjarstjórnin ákveður.

2. grein.

Yfirsetukonur þessar skulu hafa tekið próf í yfirsetufræði, og skipar antmaður þær eptir tillögum sýslunefndar eða bæjarstjórnar þeirrar, er hlut á að máli.

3. grein.

Í Reykjavík skulu yfirsetukonurnar, hver fyrir sig, hafa 100 kr. í laun á ári; hinum kaupstöðunum og í Vestmannaeyjum 60 kr., en í sveitum 40 kr.

Eptir 10 ára góða þjónustu í sveit má sýslunefndin þar að auki veita allt að 20 kr. viðbót á ári, og skal þessi ákvörðun einnig ná til þeirra yfirsetukvenna, sem nú eru.

Alíti sýslunefndin, að eigi sje næg ástæða til að veita launaviðbót eptir aldri, skal bera málið upp fyrir amtsráðinu, og leggur það þá málið undir úrskurð landshöfðingja.

Sýslunefndin má, ef henni þykir ástæða vera til þess, veita hæfileg eptirlaun þeirri yfirsetukonu, sem fengið hefir lausn frá starfa sínum fyrir sakir elli eður sjúkleika.

4. grein.

Kostnað þann, sem gengur til launa og eptirlauna handa yfirsetukonum, skal greiða úr sýslusjóði, eða bæjarsjóði þeim, er hlut á að máli. Kostnaðinn við kennslu yfirsetukvenna, að meðtöldum ferðakostnaði þeirra til kennslustaðarins og þaðan aptur til áttthaga þeirra og sömuleiðis kostnaðinn til að útvega þeim einu sinni nauðsynleg áhöld, skal greiða úr landssjóði, með þeirri upphæð, er landshöfðingi samþykkir.

Nr. 27. Yfirsetukvennalög 17. desbr..

L o v

o m

Jordemodervæsenet.

Nr. 27.
17.
Decbr.

**Vi Christian den Niende, af Guds Naade Konge til Danmark,
de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken,
Lauenborg og Oldenborg,**

Sjore vitterligt: Althinget har vedtaget og Vi ved Vort Samthkke stadfæstet følgende Lov:

§ 1.

Ethvert af Landets Sysler inddeles i et bestemt Antal Jordemoderdistrikter. Antallet og Omfanget af Jordemoderdistrikterne fastsættes for hvert Sysels Bedkommende af Amtsraadet efter Forslag fra vedkommende Sysselforstanderskab.

I ethvert saadant Distrikt ansættes saasnart som muligt en Jordemoder, der skal have Bopæl i Distriktet paa det Sted, som dertil af Sysselforstanderskabet findes hensigtsmæssigt.

Enhver Kjøbstad udgjør et særskilt Jordemoderdistrikt, i hvilket Antallet af Jordemødre bestemmes af vedkommende Kommunalbestyrelse.

§ 2.

Distriktsjordemødrene, der bør være examinerede, beskikkes af Amtmanden efter Indstilling fra vedkommende Sysselforstanderskab eller Kommunalbestyrelse.

§ 3.

Distriktsjordemødrene i Reykjavik erholde i aarlig Løn hver 100 Kr., i de øvrige Kjøbstæder og paa Bestmannøerne 60 Kr., og i Landdistrikterne 40 Kr.

Efter 10 Aars god Tjeneste i et Landdistrikt kan Sysselforstanderskabet derhos bevilge et aarligt Tillæg af indtil 20 Kr., og skal denne Bestemmelse ogsaa gjælde for de allerede nu fungerende Jordemødre.

Finder Sysselforstanderskabet, at der ikke er tilstrækkelig Anledning til at indrømme Alderstillaaget, indstilles Sagen gjennem Amtsraadet til Landshøvdingens Afgjørelse.

Naar en Distriktsjordemoder afflediges paa Grund af Alder eller Svagelighed, kan der, naar Sysselforstanderskabet dertil finder Anledning, tillægges hende en passende Pension.

§ 4.

Udgifterne til Distriktsjordemødrenes Lønning og Pensionering affholdes af vedkommende Sysels eller Kjøbstads Kasse. Omkostningerne ved Jordemødrenes Oplæring, derunder indbefattet Omkostningerne ved deres Rejse til det Sted, hvor de oplæres, og tilbage til deres Hjem, saa vel som Omkostningerne ved engang for Alle at anskaffe dem de fornødne Instrumenter, affholdes af Landskassen med det Beløb, som Landshøvdingen bestemmer.

Nr. 27.

17.
desbr.

5. grein.

Engin getur orðið skipuð yfirsetukona, nema hún hafi notið kennslu og gengið undir próf, annaðhvort á hinni konunglegu fæðingarstofnun í Kaupmannahöfn, eða hjá landlækninum í Reykjavík, eða hjeraðslækninum á Stykkishólmi, Ísafirði, Akureyri eða Eskifirði, og skal hún hafa fengið skýrteini um, að hún hafi tekið prófið.

Yfirsetukonurnar í Reykjavík skulu hafa notið kennslu á hinni konunglegu fæðingarstofnun.

6. grein.

Yfirsetukonurnar eru skyldur til að láta tafarlaust aðstoð sína í tje hverrri sængurkonu, er æskir þess í umdæmi þeirra. Yfirsetukonan hefir rjett til að fá sanngjarna þóknun fyrir yfirsetu og aðhjúkrun hjá hverjum þeim, sem notar aðstoð hennar, og að auki fararþeina ókeyppis að heiman frá sjer og heim aptur. Þiggi sængurkona styrk af sveit, eða sje svo fátaek, að hún geti eigi borgað yfirsetukonu þeirri, er yfir henni situr, skal sveitin skyld til að greiða yfirsetukonunni, auk ókeyppis fararþeina, 3 kr. í þóknun.

Nú hefir einhver yfirsetukona forföll, og er þá yfirsetukonan í næstu sveit eða umdæmi skyld til að sitja yfir sængurkonum þeim, sem leita aðstoðar hennar, ef hún má því við koma án þess að vanrækja sitt eigið umdæmi.

7. grein.

Yfirsetukonurnar eru undir umsjón landlæknis og hjeraðslækna, að því er snertir framkvæmdir skylduverka þeirra, og skulu þær samvirkusamlega breyta eptir hinni almennu yfirsetukvenna-reglugjörð, sem landlæknirinn býr til og landshöfðinginn samþykkir.

8. grein.

Brjóti nokkur yfirsetukona gegn því, sem henni er gjört að skyldu með lögum þessum og yfirsetukvenna-reglugjörðinni, skal hún sæta sektum, sem renna í landssjóð, nema þyngri hegning liggi við afbroti hennar að lögum. Verði hún sek af nýju, og eru miklar sakir til, einkum ef hún optar en emu sinni hefir skorast undan að vitja sængurkonu tafarlaust, og að forfallalaus, skal henni vikið frá. Ef einhver yfirsetukona ljóstar upp því, sem einhver kona hefir trúað henni fyrir, sem yfirsetukonu, um hagi sína, skal henni þegar vikið frá sýslu sinni.

9. grein.

Þegar lærd yfirsetukona eigi fæst í eitthvert umdæmi, má sýslunefndin með læknis ráði setja þar til bráðabirgða yfirsetukonu, þó ólærd sje, ef hún er reynd að dugnaði, og veita henni laun, eins og fyrir er mælt í lögum þessum.

10. grein.

Lög þessi öðlast gildi 1. dag ágústmánaðar 1876.

Eptir þessu eiga allir hlutaðeigendur sjer að hegða.

Gefið á Amaliuborg, 17. dag desbrm. 1875.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

Nellemann.

§ 5.

Nr. 27.

17.
Decbr.

Forinden Nogen kan opnaa Ansættelse som Distriktsjordemoder, maa hun have nydt Undervisning og underkastet sig Examen enten ved den kongelige Fødsels- og Pleiestiftelse i Kjøbenhavn eller hos Landsfysikus i Reykjavik, eller Distriktslægen i Stykkisholm, Safford, Akureyri eller Eskefjord, og erholdt Attest om at have bestaaet Prøven.

Jordemødrene i Reykjavik skulle være oplærte ved den kongelige Fødsels- og Pleiestiftelse.

§ 6.

Distriktsjordemødrene ere pligtige til ufortøvet at yde enhver Fødende i Distriktet, som begjærer det, deres Hjælp. For ydet Fødselshjælp og Sygepleie er Jordemoderen berettiget til, foruden at erholde fri Befordring frem og tilbage, at oppebære billig Godtgjørelse af enhver, som benytter hendes Hjælp. Ryder den Fødende Understøttelse af Fattigvæsenet, eller er hun saa fattig, at hun ikke kan betale Godtgjørelsen til den Jordemoder, der yder Fødselshjælp, bør vedkommende Kommune udrede til Jordemoderen foruden fri Befordring en Godtgjørelse af 3 Kr.

I Distriktsjordemoderens Forfald er Jordemoderen i Rabodistriktet pligtig til, saa vidt saadant er muligt for hende uden at forsømme sit eget Distrikt, at betjene de Barselskvinder, som ønske hendes Hjælp.

§ 7.

Med Hensyn til Udførelsen af deres Tjenesteforretninger, ere Jordemødrene undergionne Landsfysikus' og Distriktslægenes Tilsyn, og have de samvittighedsfuldt at følge den almindelige Instruction for Jordemødre, der vil være at affatte af Landsfysikus og approbere af Landskhøvdingen.

§ 8.

Overtæder nogen Distriktsjordemoder de hende efter nærværende Lov og Instructionen for Jordemødre paahvilende Forpligtelser, straffes hun, for saa vidt den af hende begaaede Forseelse ikke efter den gjældende Lovgivning medfører strengere Straf, med Bøder, der tilfalde Landskassen, og i Gjentagelsestilfælde under særdeles stærpende Omstændigheder, og uavnlig naar hun gjentagne Gange har vægret sig ved ufortøvet at komme til en Barselskvinde, med Bestillingens Fortabelse. Hvis nogen Jordemoder misbruger den Fortrolighed, som et Fruentimmer viser ved at betro sig til hende som Jordemoder, straffes hun strax med Bestillingens Fortabelse.

§ 9.

Naar ingen examineret Jordemoder kan erholdes, kan vedkommende Sysselforstanderskab i Samraad med Distriktslægen foreløbig konstituere en uexamineret Jordemoder, der har aflagt Prøver paa sin Duelighed til at forestaa et Jordemoderdistrikt, og tilstaa hende den i nærværende Lov fastsatte Løn.

§ 10.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste August 1876.

Hvorefter alle Vedkommende sig have at rette.

Givet paa Amalienborg, den 17de December 1875.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Christian R.

(L. S.)

Nellemann.